SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 55/06-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. U., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. I. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 16 C 149/01-53 zo 7. júla 2005 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 269/05-61 z 30. novembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. U. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 13. januára 2006 doručené podanie Ing. D. U., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. P., B., ktoré bolo označené ako *„Sťažnosť podaná podľa čl. 127 odst. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Proti porušovaniu základných ľudských práv a slobôd*

vyplývajúcich jednak z medzinárodnej zmluvy (Všeobecná deklarácia ľudských práv čl. 8, 12 a 17, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 a Dodatkového protokolu č. 1 k tomuto Dohovoru čl. 1) a tiež podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky, zaručujúcich každému právo na spravodlivé súdne konanie ako aj na pokojné užívanie svojho majetku (čl. 48, 46 a 20 Ústavy SR)". Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava") a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor"), základných práv podľa čl. 48 ústavy, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd") č. k. 16 C 149/01-53 zo 7. júla 2005 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd") č. k. 5 Co 269/05-61 z 30. novembra 2005 tým, že súdy zastavili konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že vedie súdny spor s firmou M. s. r. o., so sídlom B., (ďalej len „M. s. r. o.") a s Č., a. s., zahraničná pobočka so sídlom v B., (ďalej len „Č. a. s."). Okresný súd zaevidoval 16. októbra 2001 sťažovateľov žalobný návrh, ktorým sa domáhal, aby firma M. s. r. o. spolu s Č. a. s. vydali bezdôvodné obohatenie z užívania jeho nebytových priestorov. Sťažovateľ súčasne podal podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP") návrh na oslobodenie od súdneho poplatku. Hoci sťažovateľ predložil všetky súdom požadované doklady, okresný súd vôbec nekonal až do 1. februára 2005, teda 4 a pol roka. Okresný súd bez toho, aby aktualizoval sťažovateľove majetkové pomery, zamietol jeho žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov s odôvodnením, že manželka a švagor sú vlastníkmi pozemku, a že sťažovateľ údajne v roku 2000 odpredal pozemok. Okresný súd zároveň vyzval sťažovateľa, aby do 10 dní zaplatil súdny poplatok vo výške 192 750 Sk. Ten uviedol, že tak nemohol urobiť, pretože je zdravotne ťažko postihnutý, nezamestnaný, v sociálnej biede a bez podpory. Okresný súd konanie zastavil, pričom v odvolacom konaní krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie čl. 6 dohovoru, čl. 11, čl. 20, čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože nebol verejne vypočutý a nebola pripustená jeho účasť v súdnom konaní. Taktiež namieta porušenie čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru, pretože súdy nezabránili iným osobám užívať sťažovateľov majetok.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyniesol tento nález:

„1) Okresný súd Bratislava 1 v konaní vedenom pod spis. zn.: 16 C 149/01 zo dňa 07. júla 2005 a Krajský súd Bratislava ako súd odvolací v konaní spis. zn.: 5 Co 269/05-61 zo dňa 30. novembra 2005 porušili základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 a 46 Ústavy Slovenskej republiky a súčasne v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj právo na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a tiež čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2) Podľa § 56 ods. 2 Zák. č. 38/1993 Zb. zákonov o konaní pred Ústavným súdom sa zrušuje v celom rozsahu uznesenie Okresného súdu Bratislava 1 spis. zn.: 16 C 149/01 zo dňa 07. júla 2005 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave spis. zn.: 5Co 269/05-61 zo dňa 30. novembra 2005.

3) Podľa § 56 ods. 3 písm. b) Zák. č. 38/1993 Zb. zákonov o konaní pred Ústavným súdom sa vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava 1.

4) Podľa § 56 ods. 4 cit. zákona priznáva Ing. D. U. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000.- Sk (slovom päťdesiattisíc korún slovenských), ktoré je Okresný súd Bratislava 1 povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5) Ing. D. U. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 30.000.- Sk (slovom tridsaťtisíc korún slovenských), ktoré je Okresný súd Bratislava 1 povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu – advokáta JUDr. I. P., č. ú: ... vedený v T. a. s. B. do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh, vrátane sťažnosti, predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

1. Z čl. 127 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje všeobecný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho ďalej vyplýva, že ak je v danom prípade oprávnený o ochrane základných práv sťažovateľa rozhodnúť všeobecný súd, je právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať vo veci vylúčená.

Pretože o porušení označených základných práv sťažovateľa uznesením okresného súdu č. k. 16 C 149/01-53 zo 7. júla 2005 bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ju v časti namietajúcej porušenie označených

základných práv okresným súdom odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v ďalšej časti, v ktorej namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 269/05-61 z 30. novembra 2005, odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh možno preto považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 188/03).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako tak aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

V prejednávanej veci je zo záverov súdu prvého stupňa, ktoré krajský súd nespochybnil zrejmé, že sťažovateľ napriek výzve a poučeniu nezaplatil súdny poplatok. V súvislosti s tým krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia okrem iného poukázal na to, že:

„Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, súd vyzve poplatníka, aby

poplatok zaplatil v lehote, ktorú mu určí; ak poplatok nebol zaplatený ani v lehote určenej súdom, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník poučený.

V danom prípade neprichádza do úvahy ani vecné ani osobné oslobodenie od súdnych poplatkov. Oslobodenie na návrh účastníka podľa ust. § 138 O. s. p. bolo súdom prvého stupňa zamietnuté (navrhovateľovi nebolo priznané) a navrhovateľ sa do tohto rozhodnutia súdu neodvolal. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku mu bola doručená dňa 15. 4. 2005 s lehotou na zaplatenie 10 dní. Súdny poplatok nebol v súdom stanovenej lehote zaplatený, a preto súd prvého stupňa správne v súlade s citovaným zákonným ustanovením konanie zastavil. Poplatník mal ešte možnosť v priebehu odvolacej lehoty súdny poplatok zaplatiť. Nestalo sa tak, a preto súd prvého stupňa správne svoje rozhodnutie o zastavení konania nezrušil.

Za daných okolností odvolaciemu súdu nezostalo nič iné, ako napadnuté uznesenie podľa § 219 O. s. p. ako vecne správne potvrdiť.“

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné predovšetkým pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné a súčasne by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu takým postupom krajského súdu, ktorý zjavne nie je v príčinnej súvislosti s porušovaním jeho základných práv a slobôd. Krajský súd v jeho veci na základe jeho odvolania konal a rozhodol, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať. V okolnostiach prípadu teda

ústavný súd nezistil, že by napadnuté uznesenie krajského súdu č. k. 5 Co 269/05-61 bolo svojvoľné a že by zasahovalo do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením označených práv, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti vo vzťahu ku krajskému súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa čl. 20 a čl. 48 ústavy a podľa čl.1 Dodatkového protokolu k dohovoru len z dôvodu svojvoľnosti a arbitrárnosti záverov napadnutého uznesenia krajského súdu, ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa osobitne uvedenými článkami ústavy a Dodatkového protokolu k dohovoru, ktoré podľa neho mali byť tiež porušené. Preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd tiež uvádza, že vo vzťahu k tomu, že sťažovateľ (mimo petitu sťažnosti) namietal aj porušenie čl. 7, čl. 8, čl. 10 a čl. 17 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „všeobecná deklarácia“) tým, že vo svojom súdnom spore nemal z hľadiska prístupu k súdu a súdnej ochrany vlastníckych práv rovné postavenie s majetnými občanmi, súd podľa neho konal s neodôvodnenými prieťahmi a neumožnil mu verejné prerokovanie veci, že všeobecná deklarácia má povahu politického dokumentu, a nie je medzinárodnou zmluvou o ľudských právach. Ústavný súd preto nemôže rozhodovať o jej porušení (II. ÚS 28/96, II. ÚS 18/97, I. ÚS 176/03). Vo vzťahu k čl. 11 ústavy, ktorý sťažovateľ tiež cituje, pripomína, že tento článok ústavy bol zrušený ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2001.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2006